

**Mielipidekirjoituskeskustelussa heijastuvat diskurssit Hossan
kansallispuiston perustamisvaiheessa**

**Kandidaatintutkielma
Aleksi Mäkelä
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos,
Jyväskylän yliopisto
2019**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos – Department Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä – Author Aleksi Mäkelä	
Työn nimi – Title Mielipidekirjoituskeskustelussa heijastuvat diskurssit Hossan kansallispuiston perustamisvaiheessa	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2019	Sivumäärä – Number of pages 23 + liitteet
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Kandidaatintutkielmassani tarkastelen, millaisia diskursseja nousee esiin, kun ihmiset keskustelvat Hossan kansallispuiston perustamisesta sanomalehden mielipideosastolla. Hossan kansallispuisto sijaitsee Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kuntien alueella. Kansallispuiston perustava laki tuli voimaan 17.6.2017.</p> <p>Tutkielman aineisto koostuu viidestä mielipidekirjoituksesta, jotka on julkaistu Helsingin Sanomat -lehdessä ja sen internetsivuilla vuoden 2016 aikana. Teoreettisena viitekehysenä sekä tutkimusmenetelmänä toimii diskurssintutkimus. Diskurssintutkimuksessa pyritään löytämään ja kuvaamaan kielenkäytössä tapahtuvia sosiaalisesti hyväksytyjä tapoja jäsentää asioita ja ilmiöitä.</p> <p>Tutkielmassa aihetta lähestytään kahden tutkimuskysymyksen avulla: 1. Millaisia diskursseja Hossan kansallispuiston perustamisvaiheessa käydyissä mielipidekirjoituskeskusteluissa nousee esiin? 2. Mitkä diskurssit nousevat vahvimmin esiin, mitkä taas ovat marginaalisempia?</p> <p>Analyysin perusteella aineistosta löytyi viisi erilaista diskurssia: perustamiskustannukset-diskurssi, itsenäisyyden juhlavuosi -diskurssi, historiallinen merkittävyys -diskurssi, matkailutulot-diskurssi ja luontokohteen suojelu -diskurssi. Diskursseista eniten esiintyi kaikissa viidessä kirjoituksessa aktuaalistuva matkailutulot-diskurssi, jossa kansallispuistoa jäsennellään sen tuoman rahallisen hyödyn kautta. Luontokohteen suojelu -diskurssi ja perustamiskustannukset-diskurssi esiintyivät kahdessa kirjoituksessa viidestä ja ne jäivät marginaalisemmiksi.</p>	
<p>Asiasanat – Keywords diskurssintutkimus, diskurssianalyysi, diskurssi, kansallispuistot, mielipidekirjoitukset</p>	
<p>Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopiston kieli- ja viestintätieteiden laitos</p>	
<p>Muita tietoja – Additional information</p>	

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. TUTKIMUKSEN KONTEKSTI JA TEORIA	4
2.1 Mielialikirjoitus	4
2.2 Kansallispuistot	5
2.3 Diskurssintutkimus teoreettisena viitekehyksenä	6
3. AINEISTO JA MENETELMÄ	8
3.1 Aineiston esittely	8
3.2 Analyysimenetelmä	9
4. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET	11
4.1 Perustamiskustannukset-diskurssi	11
4.2 Itsenäisyyden juhluvuosi -diskurssi	12
4.3 Historiallinen merkittävyys -diskurssi	13
4.4 Matkailutulot-diskurssi	14
4.5 Luontokohteen suojele -diskurssi	15
5. PÄÄTÄNTÖ	17
LÄHTEET	21
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Luonnossa liikkuminen on kasvattanut suuresti suosiotaan viime vuosina. Sosiaalisessa mediassa esimerkiksi erilaisia luontovalokuvia jakavilla käyttäjillä on satoja tuhansia seuraajia. Suomessa helpon tavan luonnossa vaeltamiseen tarjoavat Metsähallituksen ylläpitämät kansallispuistot. Vuonna 2017 kansallispuistoissa käynnit lisääntyivät 10 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suomen uusin kansallispuisto Hossa perustettiin vuonna 2017, jonka jälkeen kävijämäärät sen alueella lisääntyivät edellisen vuoden reilusta 63 000 käynnistä 124 000 käyntiin. (Metsähallitus 2016, 2017.)

Luonnonsuojelu, metsien hakkuumäärät, suomalaisen luonnon monimuotoisuus ja metsien hiilinielut ovat olleet näyttävästi esillä viime vuosina eikä vähiten ennen vuoden 2019 eduskuntavaaleja. Kansallispuistojen perustaminen liittyy monin tavoin tähän laajaan ja monisyiseen keskusteluun. Hallituksen esityksessä laiksi Hossan kansallispuistosta mainitaan kansallispuiston luonnonsuojellinen tehtävä: *Kansallispuiston perustamista on pidettävä sekä luonnon monimuotoisuuden suojelun ja maiseman kauneuden säilyttämisen näkökulmasta myönteisenä* (Ympäristövaliokunta, 2017).

Kansallispuistoilla on myös taloudellista merkitystä. Kansallispuistojen (sekä valtion retkeilyalueiden ja joidenkin suojelualueiden) käyttäjien rahankäytöstä syntyviä paikallistaloudellisia tulo- ja työllisyysvaikutuksia on seurattu vuosittain vuodesta 2008 alkaen. Vuonna 2008 kansallispuistojen kävijöiden rahankäytön tulovaikutukset olivat yhteensä 70,1 miljoonaa euroa. Työllisyysvaikutukset olivat 893 henkilötyövuotta. (Metsähallitus 2009.) Vuonna 2018 vastaavat luvut olivat 211,5 miljoonaa euroa ja 2105 henkilötyövuotta. (Metsähallitus 2018.) Taloudelliset vaikutukset eroavat kuitenkin suuresti alueittain. Erot johtuvat käyntimäärien lisäksi kansallispuistojen luonteesta: Etelä-Suomen lähivirkistyskohteissa kuten Nuuksion ja Siipoonkorven kansallispuistoissa ei yleensä majoituta vaan retkeillään vain päiväselteään, lisäksi kansallispuistojen palvelutarjonta vaihtelee. (Metsähallitus 2009.) Tutkimukseni kohteena olevan Hossan kansallispuiston tulo- ja työllisyysvaikutukset olivat vuonna 2018 6,1 miljoonaa euroa ja 68 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2018).

Kansallispuistoihin liittyy paljon erilaisia näkökulmia ja intressejä, joiden voi nähdä riisteävän keskenään: esimerkiksi taloudellisen ja luonnonsuojellisen näkökulman voi nähdä keskenään kilpailevina. Näkemykseni mukaan kansallispuistot liittyvät keskusteluun siitä, ovatko suomalaiset nykyihmiset jollain tavalla erkaantuneet luonnosta. Hakusanalla ”erkaantunut luonnosta” löytyy internetin hakukoneesta lukuisia lehtiartikkeleita sekä keskustelupalstojen

viestiketjuja. Lisäksi liitän kansallispuistot yleiseen keskusteluun jonkinlaisesta yhteisestä suomalaisuudesta ja sen rakennuspalikoista, esimerkiksi koskemattomasta luonnosta.

Tutkielmani aiheena on Hossan kansallispuiston perustamisvaiheen mielipidekirjoituskeskusteluissa heijastuvat diskurssit. Tutkin millaisin tavoin kansallispuistosta kirjoitetaan Helsingin Sanomissa, tarkemmin sen mielipidepalstalla. Tutkielmani kohteena on Hossan kansallispuiston perustaminen, sillä se on Suomen uusin kansallispuisto ja siksi sen perustamiseen liittyvät diskurssit ovat ajankohtaisimpia. Tutkielmani tavoitteena on löytää ja kuvailla diskursseja, jotka muodostuvat mielipidepalstan keskusteluissa. Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaisia diskursseja Hossan kansallispuiston perustamisvaiheessa käydyissä mielipidekirjoituskeskusteluissa nousee esiin?

2. Mitkä diskurssit nousevat vahvimmin esiin, mitkä taas ovat marginaalisempia?

Tutkimuksessani selviää, millaisia merkityksellistämisiä mielipidekirjoituksissa nousee esiin sekä millaisilla kielellisillä keinoilla niitä rakennetaan. Tuloksistani voisi olla hyötyä esimerkiksi kriittisen lukutaidon opetuksessa. Tutkimuksessani tutkin samalla mielipidekirjoituksissa käytettävää kieltä, joten tuloksistani voisi olla hyötyä esimerkiksi median sekä medialukutaidon opetuksessa kouluissa.

Aiemmin kansallispuistoista käytävää keskustelua on tutkittu esimerkiksi kulttuurimaantieteellisen luonnon tutkimuksen kentällä, jossa esimerkiksi Puhakka on analysoinut Metsähallituksen puistoviranomaisten tulkintoja kansallispuistoista suunnitteluasiakirjojen perusteella. Puhakan löytämiä diskursseja ovat *kansallispuistot luonnonsuojelualueina*, *kansallispuistot matkailualueina*, *kansallispuistot kestävän luontomatkailun alueina* ja *kansallispuistot paikallisväestön resursseina*. (Puhakka 2008.) Myös maantieteen alalla pro gradu -tutkielmansa tehnyt Lindholm on tutkinut, kuinka kansallispuistoaloitteissa rakennetaan merkityksiä luonnolle (Lindholm 2014). Kielitieteiden alalla esimerkiksi Majuri on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut, millaisin diskurssein luontokuvaa rakennetaan matkailusivustoilla. Majurin tutkielmassa aineistosta nousee esiin kolme diskurssia: *pyhä luonto*, *vaivaton luonto* ja *haastava luonto*. Kaikkien diskurssien avulla luontoa representoidaan houkuttelevana paikkana. (Majuri 2016.) Oma tutkimukseni eroaa aiemmasta kansallispuistoihin ja luontoon liittyvästä diskurssintutkimuksesta siten, että keskityn vain yhden, perustamisajankohdallisesti relevanteimman kansallispuiston perustamiseen. Sen lisäksi näkökulmani on etenkin Puhakkaan ja Lindholmiin verrattuna ensisijaisesti lingvistisempi.

Mielipidekirjoituksia on tutkittu diskurssintutkimuksen kentällä jonkin verran. Oma tutkimustani lähimmäksi osuu Lohinivan artikkeli, jossa tutkittiin Ounasvaaran matkailuinves-

toinneista käytyä keskustelua *Uusi Rovaniemi* -lehden mielipidepalstalla (Lohiniva 2018). Kinnari on tutkinut, kuinka Helsingin Sanomien mielipidepalstalla kirjoitetaan elinikäisestä oppimisesta (Kinnari 2013). Opinnäytteissä mielipidekirjoituksia on käytetty diskurssintutkimuksessa ainakin osittaisena aineistona tutkittaessa esimerkiksi työttömyyteen (Lillqvist 2010) sekä Suvivirteen (Väkeväinen 2017) liittyviä diskursseja. Näistä tutkimuksista oma näkökulmani eroaa aiheensa lisäksi myös analyysitavaltaan: monissa aiemmissä tutkimuksissa apuna on ollut korpustutkimuksen menetelmiä. Lisäksi miltei kaikissa tutkimuksissa aineistoon on kuulunut mielipidekirjoitusten lisäksi muitakin tekstilajeja, esimerkiksi internetkeskusteluja, uutisia sekä pääkirjoituksia.

2 TUTKIMUKSEN KONTEKSTI JA TEORIA

2.1 Mieliopidekirjoitus

Tutkielmani aineistona on viisi *Helsingin Sanomat* -lehdessä ja sen internetsivuilla julkaistua mieliopidekirjoitusta. Valitsin aineistokseni mieliopidekirjoitukset, sillä ne tarjoavat kansallispuistojen perustamiseen erilaisen näkökulman verrattuna puistoviranomaisten, matkailusivustojen tai kansallispuistoaloitteiden näkemyksiin. Helsingin Sanomat päätyi tutkielmani aineistoksi siksi, että se on levikiltään Suomen suurin sanomalehti (MediaAuditFinland 2018) ja sen mieliopidesivuilla käytiin keskustelua Hossan kansallispuiston perustamisesta, toisin kuin monissa muissa sanomalehdissä.

Suholan, Turusen ja Variksen (2005: 117–118) mukaan mieliopidekirjoitus (myös yleisönosastokirjoitus) eroaa monista muista sanomalehden tekstilajeista siten, että tekstit eivät useimmiten ole lehden toimittajien kirjoittamia. Lehden toimittajat kuitenkin toimittavat tekstit, jotta mieliopidepalstan laatu pysyy korkeana. Lehdillä on erilaisia käytänteitä nimimerkillä kirjoittamisen suhteen: lyhyet kirjoitukset voidaan julkaista nimimerkillä, mutta useimmiten useamman kappaleen pituisiin kirjoituksiin tarvitaan kirjoittajan nimi. Kirjoittajien mukaan nimettömienkin mieliopidekirjoitusten julkaiseminen on perusteltua, sillä siten taataan se, että mieliopidepalsta heijastelee lehden levikkialueen mieliopidemaisemaa. Mieliopidekirjoitusten rakenteesta Suhola, Turunen ja Varis toteavat, että mieliopidekirjoituksessa on tärkeää asettaa tärkeimmät asiat kirjoituksen alkuun. On silti myös paikallaan kirjoittaa kirjoituksen alkuun mihin aiempaan tekstiin tai tapahtumaan kirjoitus kytkeytyy. (Mts. 119.) Kauppinen ja Laurinen (1988: 86) viittaavat samaan asiaan: heidän mukaansa mieliopidekirjoituksesta tulee mahdollisimman selkeä silloin, kun kirjoituksen teesi eli kirjoittajan esittämä oma näkemys tai ehdotus on sijoitettu tekstissä mahdollisimman alkuun. Teesi onkin siis nähtävissä mieliopidekirjoituksen tärkeimmäksi sisällöksi.

Kauppinen ja Laurinen ovat kuvanneet mieliopidekirjoituksen rakennetta tarkemmin. Heidän mukaansa mieliopidekirjoitus sisältää kuusi elementtiä: *asian esittely, ongelma, teesi, näytöt tai todisteet, johtopäätös sekä ohje tai toive*. Näistä elementeistä kaksi ensimmäistä ovat kirjoittajien mukaan valinnaisia. (Kauppinen & Laurinen 1988: 86.) Nämä valinnaiset elementit muodostavat aiemmin esittelemäni Suholan ym. mainitseman tekstiin tai tapahtumaan kytke-

Mieliopidekirjoituksesta tekstilajina väitöskirjansa tehnyt Nieminen kirjoittaa mieliopidekirjoitusten ongelmallisuudesta toiminnallisiin jaksoihin perustuvan tekstilajianalyysin valossa,

sillä mielipidekirjoitukset ovat äärimmäisen heterogeenisiä: mielipidekirjoitus voi muodostua lyhyimmillään vain yhdestä lauseesta (Nieminen 2010: 214). Nieminen toteaaakin myöhemmin, että tarkemmassa analyysissä mielipidekirjoitus tekstilajina voisi jakautua useampaan muotoon ja käytöltään erilaiseen alalajiin (mts. 261–262). Väitöskirjansa loppupohdinnassa Nieminen kuvailee mielipidekirjoitusta tekstilajina. Hänen mukaansa mielipidekirjoitukselle voi määrittellä monille lingvistisille abstraktiotasoille kuuluvia ominaispiirteitä, mutta niistä mikään ei määrittäisi tekstilajia yksin. Mielipidekirjoituksella on sille ominainen tekstirakenne, mutta sitä rikotaan usein. Mielipidekirjoitus erottuu distributiivisten ominaisuuksiensa perusteella muista sanomalehden teksteistä, mutta nämäkään ominaisuudet eivät esiinny jokaisessa kirjoituksessa. Lisäksi mielipidekirjoitus vaatii jonkinlaista taustatietoa ollakseen ymmärrettävä. (Mts. 262.)

2.2 Kansallispuistot

Tutkielmassani keskityn Hossan kansallispuiston perustamisesta käytävään keskusteluun. Kansallispuistot ovat yli 10 neliökilometrin kokoisia luonnonsuojelualueita, joiden ensisijainen tarkoitus on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Luonnonsuojelun lisäksi kansallispuistot tarjoavat virkistymismahdollisuuksia. Kansallispuistot perustetaan valtion omistamille maille säätämällä laki alueen nimeämisestä kansallispuistoksi. Kansallispuistoja ylläpitää Metsähallituksen Luontopalvelut. (Metsähallitus 2018a.)

Ensimmäiset kansallispuistot perustettiin Suomeen vuonna 1938. Kuitenkin sotien jälkeisten alueluovutusten jälkeen neljästä perustetusta kansallispuistosta jäljelle jäi vain Pallas-Ounastunturin sekä Pyhätunturin kansallispuistot. (Perttula 2006: 19.) Seuraavaksi vuonna 1956 perustettiin kuusi kansallispuistoa (mts. 21). Vuonna 1982 perustettiin peräti kymmenen uutta kansallispuistoa. Tällöin oli myös ensimmäistä kertaa kansallispuistojen hoitoa ja käyttöä varten laadittava suunnitelmat, jotka vahvistettiin maa- ja metsätalousministeriössä. (Mts 26.) 1990–2010-luvuilla uusia kansallispuistoja on perustettu kahden-kolmen vuoden välein. Vuonna 2017 perustettu Hossa on Suomen 40. kansallispuisto. Kooltaan Suomen kansallispuistot ovat suurimmasta Lemmenjoen kansallispuiston 2 860 neliökilometristä Petkeljärven 6 neliökilometriin; keskimäärin Suomen kansallispuistot ovat noin 250 neliökilometrin kokoisia. (Metsähallitus 2018b.)

Hossan kansallispuiston perustava laki tuli voimaan 17.6.2017. Hossan kansallispuiston perustaminen oli osa Suomen satavuotisen itsenäisyyden juhluvuotta. (Eduskunta 2017.) Ennen kansallispuistoksi nimeämistä valtaosa Hossasta oli vuonna 1979 perustettua valtion retkeily-

aluetta ja suuri osa siitä kuului Euroopan Unionin Natura 2000 -verkostoon (Ympäristövaliokunta 2017). Hossan kansallispuiston lakiesitysprosessi alkoi 29.5.2015, kun Suomussalmen kunta teki ympäristöministeriölle aloitteen Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden kansallispuiston perustamisesta Hossaan. Ympäristöministeriön selvityksen jälkeen se päättyi 27.11.2015 esittämään juhlavuoden kansallispuiston perustamista Hossaan. Perustamispäätös tehtiin 12.1.2016. (Ympäristövaliokunta 2017.)

Hossan kansallispuisto sijaitsee Kainuun maakunnassa Suomussalmen pohjoisosassa, osittain Pohjois-Pohjanmaahan kuuluvien Kuusamon ja Taivalkosken alueella. Hossan kansallispuiston pinta-ala on 110 neliökilometriä, kooltaan se on siis keskimääräistä kansallispuistoa jonkin verran pienempi (Metsähallitus 2018b). Metsähallituksen julkaisemassa asiakirjassa *Hossan retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma* (2006) esitellään Hossan alueen luontoa. Vuonna 2006 Hossa ei ollut vielä kansallispuisto, mutta alueen luonnon ominaispiirteet eivät ole reilussa vuosikymmenessä juuri muuttuneet. Kallioperältään Hossa on erittäin vanhaa peruskalliota, vallitsevat kivilajit ovat gneissit ja migmatiitit. (Metsähallitus 2006: 10.) Vesistöä alueesta on noin 20 prosenttia ja järvet ovat hyvin kirkkaita (mts. 12). Metsäalueet ovat kuivahkoja mäntykankaita ja rakenteeltaan luonnontilaisia muistuttavia (mts. 14). Alueen merkittävimpiä nähtävyyksiä ovat Julma-Ölkyn–Somerjärven rotkojärvialue, kivikautiset asuinpaikat, Väräkallion kalliomaalaukset, Honkavaaran poroerotusaita sekä vanhat pyyntikuopat (mts. 9).

2.3 Diskurssintutkimus teoreettisena viitekehystenä

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys on diskurssintutkimus. Diskurssintutkimuksessa oleellista on kielenkäytön näkeminen sekä tekstinä, diskursiivisena käytänteinä että sosiaalisena toimintana (Fairclough 1992: 4). Fairclough kirjoittaa Michael Foucaultin määritelleen diskurssit erilaisina tapoina jäsentää tietoa ja sosiaalisia käytänteitä. Diskurssintutkimuksessa diskurssien nähdään rakentavan todellisen maailmamme sosiaalisia kokonaisuuksia ja suhteita. (Mts. 3.) Diskurssintutkimuksen peruslähtökohtana on siis se, että kielenkäyttö on osa sosiaalisia käytänteitä. Toisaalta yhteiskuntamme rajoittaa kielenkäyttöä, mutta samaa aikaa kielenkäyttö vaikuttaa meitä ympäröivään maailmaan. (Fairclough 1992: 62–64.) Yhtenä lähtökohtana diskurssintutkimukselle on yhteiskuntatieteilijä Michel Foucaultin työ, ja hänen voi nähdä popularisoineen diskurssien sekä diskurssintutkimuksen käsitteet (Fairclough 1992: 37).

Diskurssintutkimuksessa tärkeää on konteksti: kielenkäyttöä tutkitaan suhteessa siihen, ei kielen irrallisena ilmiönä (Luukka 2000: 144). Käytännössä kontekstin huomioimisella tarkoitetaan sitä, että analysoitavana olevaa kielenkäyttöä tarkastellaan tietyssä ajassa ja paikassa,

ja tulkinta pyritään suhteuttamaan siihen (Jokinen, Juhila & Suoninen 2004: 30). Konteksti liittyy läheisesti sosiaalisiin käytänteisiin: Luukan mukaan toisaalta kieli muokkaa ja rakentaa sosiaalista kokonaisuutta, toisaalta sosiaalinen kokonaisuus luo kieltä, siis hyvin samoilla tavoilla kuin Fairclough'n aiemmassa kaksisuuntaisessa mallissa (Luukka 2000: 140).

Diskurssintutkimuksessa keskeinen käsite *diskurssi*. Termiä käytetään monilla tieteenaloilla toisistaan hyvin poikkeavilla tavoilla. Termi jaetaan usein kahtia: Geen jaottelussa *diskurssi* (yksikössä) merkitsee kielen käyttämistä sosiaalisissa tilanteissa tai kielenkäyttöjaksoja, *diskurssit* (monikossa) taas merkitsevät kielenkäytössä tapahtuvia sosiaalisesti hyväksytyjä tapoja jäsentää asioita (Gee 1999: 34). Pietikäistä ja Mäntystä (2009: 27) mukailen tässä tutkielmassa jälkimmäisen merkityksen erottaa ensimmäisestä siten, että se saa useimmiten eteensä määritteen, esimerkiksi *perustamiskustannukset-diskurssi*. Fairclough mainitsee diskurssien yhdistyvän kielenkäyttäjien toiminnassa ja sitä myöten muuttavan diskurssien järjestystä jatkuvasti. Diskurssien väliset valtasuhteet ja hegemoniset asemat siis muuttuvat puhetilanteesta riippuen. (Fairclough 1992: 97.)

3 AINEISTO JA MENETELMÄ

3.1 Aineiston esittely

Tutkimukseni aineistona on viisi *Helsingin Sanomat* -lehdessä vuonna 2016 julkaistua mielipidekirjoitusta, joissa käsitellään Hossan kansallispuiston valmistelemista ja perustamista. Aineistoni mielipidekirjoitukset on paperisen lehden lisäksi julkaistu Helsingin Sanomien nettisivuilla. Aineisto etsittiin hakemalla Helsingin Sanomien internetsivujen hakutoiminnon kautta hakusanalla *hossa* ja määrittelemällä haun osastoksi *Mielipide*. Haulla löytyi 16 osumaa: osassa kirjoituksista hakusana *hossa* esiintyi kirjoittajan nimessä, osa kirjoituksista taas oli julkaistu vasta Hossan kansallispuiston perustamisen jälkeen. Niinpä hakutuloksista oli varsin helppo valita perustamisvaiheen kansallispuistoa käsittelevät mielipiteet.

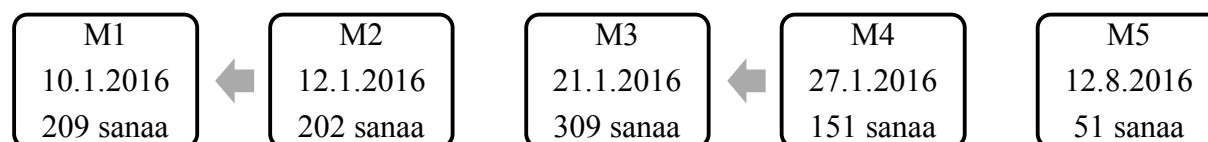
Kirjoitukset ovat pituudeltaan noin viidestäkymmenestä noin kolmeensataan sanaan, niiden tarkat pituudet löytyvät kuvioista 1. Olen laskenut kirjoituksen pituuteen vain leipätekstin; kirjoituksen otsikkoa ja ingressiä sekä kirjoittajien nimiä ja ammatteja en laskenut pituuteen. Kaikki mielipidekirjoitukset on julkaistu kirjoittajien omilla nimillä. Lisäksi kaikissa paitsi yhdessä kirjoituksessa (M5) kirjoittajat esiintyvät vielä ammattinimikkeillään. Yhtä kirjoitusta lukuun ottamatta (M3) kirjoituksilla on vain yksi allekirjoittanut kirjoittaja, M3-kirjoituksella on kolme kirjoittajaa. Kolmatta kirjoitusta lukuun ottamatta kirjoituksissa kirjoittajat ovat nimensä ja mahdollisen ammattinimikkeensä lisäksi ilmoittaneet kotipaikkansa. Tosin kolmannessakin kirjoituksessa kirjoittajat ovat maininneet yliopistot joissa he työskentelevät.

Aineistoni tekijänoikeudellisesta näkökulmasta Kopiosto sallii yliopisto-opiskelijoille internetistä vapaasti saatavilla olevien tekstiaineistojen kopioimisen (Kopiosto 2019). Myös Helsingin Sanomat sallii palveluidensa osien käyttämisen ja muutaman kappaleen valmistamisen opiskelukäyttöön (Helsingin Sanomat 2017). Aineistossani niiden kirjoittajat ovat melko helposti tunnistettavissa. Aineistoni muodostavien mielipidekirjoitusten kirjoittajat ovat kuitenkin antaneet luvan julkaista tekstit internetissä omalla nimellään, joten nähdäkseni kirjoitusten julkaiseminen tämän tutkielman liitteet-osassa ei ole henkilötietosuojan kannalta ongelmallista.

Aineistoni muodostavista mielipidekirjoituksista kaksi ensimmäistä (M1 ja M2) on lähetetty toimitukseen ennen kansallispuiston perustamispäätöstä (12.1.2016). M2 on julkaistu samana päivänä kuin perustamispäätös tehtiin, mutta on oletettavasti saapunut toimitukseen jo ennen sitä. Kaksi seuraavaa (M3 ja M4) kirjoitusta on kirjoitettu ja julkaistu melko välittömästi perustamispäätöksen jälkeen (kirjoitusajankohta selviää M3-kirjoituksen ensimmäisestä virk-

keestä *Kiitos hallitukselle ja maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselle (kesk.) päätöksestä perustaa Suomeen uusi kansallispuisto* (M3)), ja viimeinen (M5) hieman yli puoli vuotta päätöksen jälkeen.

Aineistoni mielipidekirjoitukset muodostavat ikään kuin ketjun. Seuraavasta kuviosta (Kuvio 1) selviävät kirjoitusten julkaisupäivämäärät ja -järjestys, pituudet sekä nuolilla merkityt eksplisiittisesti ilmaistut viittaussuhteet aiempiin kirjoituksiin.

Kuvio 1. Mielipidekirjoitusten julkaisupäivämäärät, pituudet ja viittaussuhteet.

Esittelen seuraavaksi lyhyesti aineistoni muodostavien mielipidekirjoitusten aiheet. M1-kirjoituksessa kirjoittaja argumentoi sen puolesta, että Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi tulisi yhden sijaan perustaa kaksi kansallispuistoa, Hossa ja Porkkala. M2-kirjoituksessa vastataan edellisen kirjoittajalle, että valtiolla on taloudelliset edellytykset vain yhden kansallispuiston perustamiseen. M3-kirjoituksessa ehdotetaan aloitettavaksi vedenalaiset tutkimukset Hossassa, jotta saadaan tietoa muinaisen uhripaikkojen historiasta. M4-kirjoituksessa arvostellaan edellisen kirjoituksen ajatuksia tutkimusten kaupallisista hyödyistä. M5-kirjoituksessa kritisoidaan Hossaan suunniteltua siltaa, joka rakennettaisiin kirjoittajan mukaan luonnonsuojelun kustannuksella.

3.2 Analyysimenetelmä

Analyysivaiheessa menetelmänäni toimii diskurssintutkimus. Tarkastelen siis valitsemieni mielipidekirjoitusten kielellistä sisältöä sekä valintoja, joilla mielipide tuodaan julki. Geen mukaan kielitieteellisen diskurssintutkimuksen alalla analyysivaiheessa kiinnitetään huomiota kieliopin yksityiskohtiin ja siihen, mikä kieliopin funktio on kielenkäytössä (Gee 1999: 205). Käytännössä analyysini kohteena ovat siis mielipidekirjoitusten sanavalinnat sekä muut kielelliset sana- ja lausetason ilmiöt (esimerkiksi aikamuodot, tyyli ja affektiivisuus), joiden avulla perustelen, miksi tietynlaisia diskursseja muodostuu. Analyysini apuna käytän sanakirjaa sekä deskriptiivisiä kielioppia. Ilmiöiden havaitsemiseksi käyn aineistoani läpi systemaattisesti.

Artikkelissaan Hiidenmaa (2000: 169) kirjoittaa, että diskurssintutkimus liitetään usein tekstintutkimuksen rinnalle. Hän asettaa tekstintutkimuksen ja diskurssintutkimuksen ikään kuin jatkumon ääripäihin. Toisessa päässä on tekstintutkimus, jossa tutkitaan, kuinka tekstissä

ilmaistaan merkityksiä sanojen, lauseiden ja määrittelyiden avulla. Toisessa päässä taas on diskurssintutkimus, jossa tekstistä etsitään tapoja puhua eri aiheista, tämän tutkielman kohdalla Hossan kansallispuiston perustamisesta. Tutkielmassani tasapainoilen näiden kahden ääripään välillä, ja pyrin Hiidenmaata mukaillen löytämään, millaisia merkityksiä (diskursseja) mielipidekirjoituksissa syntyy ja kuinka ne tuotetaan. Jokista, Juhilaa ja Suonista (2004: 76–78) mukaillen tutkimuskysymyksestä riippuen diskurssianalyysissä pyritään joko löytämään mahdollisimman paljon erilaisia merkityssystemejä tai tutkimaan, millaisia valtasuhteita diskurssien välillä on ja millä diskursseilla on vahva, hegemoninen asema. Tutkielmassani haen vastausta kumpaankin kysymykseen.

4. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Aineistostani hahmottui viisi erilaista diskurssia, jotka olen nimennyt perustamiskustannukset-diskurssiksi, itsenäisyyden juhluvuoosi -diskurssiksi, historiallinen merkittävyys -diskurssiksi, matkailutulot-diskurssiksi ja luontokohteen suojele -diskurssiksi. Seuraavaksi analysoin kunkin diskurssin sanastoa, sisältöä ja muodostumista.

4.1 Perustamiskustannukset-diskurssi

Perustamiskustannus-diskurssissa korostetaan kansallispuiston perustamiseen liittyviä kustannuksia, kuten maa-alueiden hankkimista valtiolle sekä retkeilyreittien, majoitusten ja matkailupalveluiden rakentamista (M1, M2). Ensimmäisessä ja toisessa kirjoituksessa diskurssi kytkeytyy keskusteluun siitä, tulisiko vuonna 2017 perustaa kaksi kansallispuistoa.

Perustamiskustannukset-diskurssi rakentuu kirjoituksissa esimerkiksi nominisanaston kautta. Esimerkeissä (1, 2 ja 3) esiintyy sellaisia substantiivilausekkeita (NP) (Iso suomen kie-lioppi (tästä eteenpäin VISK) § 442) kuin *rahoitus*, *maahankinta*, *perustamiskustannukset*, *hint* ja *perustamisvaiheen kustannukset*, jotka kaikki liittyvät jollakin tavalla rahankäyttöön.

(1) Valtio omistaa sekä Porkkalassa että Hossassa kansallispuistoihin ehdotetut maa-alueet. Erillistä rahoitusta maahankintaan ei *siis* tarvita. (M1)

(2) Hossa on nykyisin valtion retkeilyalue, jossa on jo valmiina Metsähallituksen ylläpitämä luontokeskus ja kattava verkosto retkeilyreittejä autiotupineen, laavuineen ja muine palveluineen. Näin ollen Hossan kansallispuiston perustamiskustannukset olisivat hyvin vähäiset, ja kaksi kansallispuistoa voitaisiin perustaa lähes yhden hinnalla. (M1)

(3) Valtio omistaa Hossan kansallispuistoon ehdotetut maa-alueet. Siellä on myös valmiina kansallispuiston vaatima infrastruktuuri: luontokeskus, opastetut vaellusreitit, autiotuvat ja laavut. Perustamisvaiheen kustannukset olisivat Porkkalaa huomattavasti edullisemmat. (M2)

Esimerkissä (1) *siis*-partikkelin sisältävässä kahden virkkeen muodostamassa ilmauksessa esitellään ensin jokin asiantila, joka motivoi jälkimmäisen virkkeen sisällön (VISK § 1132). Esimerkissä perustellaan sekä Porkkalan että Hossan nimeämistä kansallispuistoksi sillä, että valtio omistaa jo maa-alueet, minkä ansiosta perustamiskustannukset olisivat vähäiset. Seuraavissa virkkeissä (2) [*n*]äin *ollen* toimii samanlaisena konnektiivina kuin *siis* (VISK § 1132). Esimerkissä esitellään samalla keinolla kuin edellä lisää Hossan pieniin perustamiskustannuksiin vaikuttavia seikkoja: Metsähallituksen ylläpitämä luontokeskus sekä valmiiksi hyvä verkosto retkeilyinfrastruktuuria. Vaikka tämä esimerkki on tekstissä vasta edellisen jälkeen, vasta tässä eksplisiittisesti mainitaan kansallispuiston perustamiskustannukset, vaikka myös maanhankinta on kansallispuistoa perustettaessa mahdollinen menoerä. Esimerkissä temporaalisella partikkelilla *jo* fokusoidaan palveluiden tilaa: niitä ei tarvitse rakentaa (VISK § 850).

Toisessa kirjoituksessa (M2) vastataan ensimmäisen kirjoittajalle, joten kirjoituksissa on monia samankaltaisuuksia. Esimerkiksi (3) nostan kirjoituksen kolmannen kappaleen, joka on käytännössä edellinen esimerkkini toisin sanoin ilmaistuna.

(3) Valtio omistaa Hossan kansallispuistoon ehdotetut maa-alueet. Siellä on myös valmiina kansallispuiston vaatima infrastruktuuri: luontokeskus, opastetut vaellusreitit, autiotuvat ja laavut. Perustamisvaiheen kustannukset olisivat Porkkalaa huomattavasti edullisemmat. (M2)

Kirjoituksessa kirjoittaja kuitenkin argumentoi sen puolesta, että ensimmäisen kirjoittajan esittelemistä kahdesta mahdollisesta kansallispuistosta Hossa olisi viisaampi vaihtoehto. Tämä ilmenee jo kirjoituksen otsikosta: ”Hossa on vahvin vaihtoehto uudeksi kansallispuistoksi” (M2). Sen vuoksi esimerkissä (3) kielellistäessään perustamiskustannukset eksplisiittisesti kirjoittaja vertaa Hossan perustamiskustannuksia Porkkalan komparatiivilla ja sitä määrittävällä kvanttoriadverbilla *huomattavasti edullisemmat* (VISK § 633). Perustamiskustannukset ilmenevät implisiittisesti jo aiemmassa kappaleessa, jossa kirjoittaja mainitsee *valtion taloudelliset edellytykset* sekä nykyisistä kansallispuistoista huolen pitämisen.

4.2 Itsenäisyyden juhluvuosi -diskurssi

Itsenäisyyden juhluvuosi -diskurssissa korostetaan Hossan kansallispuiston merkitystä Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden tapahtumana.

(4) Puiston perustamisella on tarkoitus *juhlistaa* maamme satavuotista itsenäisyyttä. (M1)

(5) Suomen juhluvuosi kaipaa *juhlavaa* kansallispuistopäätöstä. (M1)

(6) Suomen itsenäisyyden juhluvuoden *kunniaksi vihittävän* puiston nimeksi ehdotamme Hossan ja Julman Ölkyn kansallispuistoa. (M3)

Diskurssissa korostetaan kansallispuiston perustamisen juhlallisuutta, mikä ilmenee esimerkkilauseiden (4, 5 ja 6) verbistä *juhlistaa* sekä määritteistä *juhlava* ja *kunniaksi vihittävä*, jotka kaikki liittyvät varsin ilmeisesti juhlamiseen (Kielitoimiston sanakirja, (tästä eteenpäin KS) s.v. *juhlistaa, juhlava, vihkiä*).

M2-kirjoituksessa viitataan niin ikään itsenäisyyden juhluvuoteen. Näkökulma ei kuitenkaan ole yhtä juhlava, vaan diskurssi kytkeytyy perustamiskustannukset-diskurssiin: juhluvuodesta huolimatta kansallispuistoja ollaan perustamassa vain yksi. Esimerkissä (7) kirjoittaja nostaa vastakkain M1-kirjoituksen kirjoittajan esityksen ja hallitusohjelman kirjauksen:

(7) WWF Suomen pääsihteeri Liisa Rohweder esitti (HS Mielipide 10.1.), että Suomeen tulisi perustaa kaksi uutta *kansallispuistoa* vuonna 2017. Hallitusohjelman kirjaus on seuraava: ”Perustetaan *kansallispuisto* Suomen 100-vuotisjuhlavuonna 2017.” (M2)

Samassa kirjoituksessa laajennetaan itsenäisyyden juhluvuosi -diskurssia entisestään. Diskurssin viitekehyksessä käsitellään Hossan kansallispuiston lisäksi myös muita itsenäisyyden juhluvuoden hankkeita, esimerkeissä (8 ja 9) Helsingin keskustakirjasto Oodia.

(8) Yksi Suomen 100-vuotisjuhlavuoden kärkihanke on Helsingin keskustakirjasto. (M2)

(9) Itsenäisyyden juhlavuoden luonteen vuoksi olisi luontevaa, että kansallispuistoratkaisussa huomioidaan kärkihankkeiden maakunnallinen tasapaino. (M2)

Kirjoittaja liittää itsenäisyyden juhlavuosi -diskurssiin aiemmin perustamiskustannukset-diskurssin sisällä käydyn keskustelun kahdesta mahdollisesta kansallispuistosta, Hossasta ja Porkkalasta. Kirjoittaja argumentoi Hossan kansallispuiston puolesta perustellen asiaa sillä, että Porkkalan kansallispuisto sijaitsisi keskustakirjasto Oodin tapaan Uudellamaalla.

4.3 Historiallinen merkittävyys -diskurssi

Historiallinen merkittävyys -diskurssi ilmenee mielipidekirjoituksissa siten, että Hossa nähdään historiallisesti merkittävänä kohteena. Diskurssin rakentaminen aloitetaan eksplisiittisellä maininnalla edellä mainituista arvoista (10).

(10) Puisto on esihistoriallisesti ja historiallisesti merkittävä. (M3)

Historiallinen merkittävyys -diskurssin mielenkiintoinen määrittävä seikka on sen viitekehyksessä käytetyt aikamuodot. Koko aineistossa perfekti-aikamuotoa esiintyy kymmenen kertaa, niistä peräti seitsemän esiintyy argumentoitaessa esihistoriallisen ja historiallisen merkittävyyden puolesta. Seuraavat esimerkit (11 ja 12) havainnollistavat ilmiötä.

(11) Kun niitä *on maalattu*, ja kun riistaa *on uhrattu*, jäältä tai uuhesta *lienee laulettu* ja *joikattu*. *Ääni on kaikunut* – ja kaikuu yhä – kanjoneissa ja kallioissa kilometrien päähän. Näissä pyhissä lauluissa *lienee ollut* samaanien runolaulun mitta ja poljento. (M3)

(12) Runonlaulajia ei ollut vain Elias Lönnrotin aikana, vaan heitä *olemme kohdanneet* vielä 2010-luvulla [--]. (M3)

Apuverbin preesensmuodon (*on, lienee, olemme*) vuoksi perfektin ilmaisema menneen tilanteen sisältö tulkitaan merkitykselliseksi puhehetkessä, jopa jollakin tavalla nykyisyydessä läsnä olevaksi (VISK § 1534). Kirjoittajat pyrkinevät perfektimuodon käytöllä juuri tällaiseen historian merkittäväksi tekemiseen. Mennyttä tilannetta tuodaan nykypäivään esimerkissä (6) vielä vahvemmin vaihtamalla aikamuoto perfektistä preesensiin kesken virkkeen.

Diskurssi eroaa muista sanaston osalta siten, että sen sisällä käytetään runsaasti maantieteellisiä termejä: kohteiden erisnimiä, ilmansuuntia, paikallissijamuotoja sekä epämääräisempiä paikan ilmauksia. Seuraavat virkkeet (13) antavat hyvän esimerkin runsaasta paikanilmausten käytöstä:

(13) Se sijaitsee *Vienanmereltä Pohjanlahdelle* ulottuneen ikaikaisen reitin, "*Vienan tien*" varrella. Se on ollut *nyky-Suomen alueelle koillisesta* saapuneiden maahanmuuttajien muinainen pyyntipaikka ja temppele. (M3)

Toinen sanastollinen diskurssia määrittävä seikka on luonnollisesti historiaan ja arkeologiaan liittyvä sanasto. Sen lisäksi tällaiset substantiivilausekkeet saavat verrattain paljon adjektiivimäärittäjiä. Tällaista sanastoa edustavat sellaiset substantiivilausekkeet kuin *muinainen*

pyyntipaikka, temppeli, kalliomaalauskenttä, värikallio, rikas, monikerroksinen mytologinen kuvitus, harvemmat maalaukset, samanistisin kalliokenttä, uhripaikka ja kolmekerroksinen maailma. Adjektiivimääritteiden runsauden takia kielen voisi sanoa olevan kuvailevaa.

Diskurssi nousee esiin lyhyenä mainintana myös ensimmäisessä ja neljännessä kirjoituksessa (M1, M4), joista ensimmäisessä kirjoittaja argumentoi kahden kansallispuiston puolesta ja jälkimmäisessä vastataan aiemmin tässä alaluvussa käsittelemässäni kirjoituksessa M3.

(14) Sekä Porkkala että Hossa ovat luontoarvoiltaan ja *kulttuurihistorialtaan* kansallispuiston arvoisia. (M1)

(15) On arvokasta, että *tarinat* kaivetaan esiin ja hyödynnetään matkailussa. (M4)

Esimerkissä (14) mainitaan eksplisiittisesti Hossan olevan nimenomaan kulttuurihistorialtaan kansallispuiston arvoinen. Myös termi *kulttuurihistoria* kuuluu aiemmin esittelemääni arkeologiaan liittyvään sanastoon. Toisessa esimerkissä (15) sanastoa edustaa termi *tarinat*.

4.4 Matkailutulot-diskurssi

Matkailutulot-diskurssissa Hossan kansallispuistoa jäsennetään sen tuomien rahallisten hyötyjen kautta. Useimmissa kirjoituksissa mainitaan eksplisiittisesti matkailun kautta syntyvät tulot, mutta ensimmäisessä (16) mainitaan vain elinkeinoelämä:

(16) Kansallispuistot piristäisivät molempien alueiden elinkeinoelämää. (M1)

Toisaalta ennen esimerkkiä kirjoittaja on kuvaillut, kuinka alueella on jo valmiina luontokeskus sekä retkeilypalveluita. Niinpä näkisin, että kirjoittajan ajatuksen taustalla on juuri kansallispuistomatkailun kautta tulevat hyödyt.

Kolmannessa kirjoituksessa (M3) käsitellään Hossan kansallispuiston historiallista ja esihistoriallista merkittävyyttä, jota olen käsitellyt esihistoriallinen ja historiallinen merkittävyys-diskurssin alaluvussa 4.2. Matkailutulot-diskurssi jäsentyy esimerkissä (17) sille alisteisena:

(17) Yhteisestä uurastuksesta koitukoon löytäjän iloa ja muun muassa *matkailun kautta hyötyä*, joka epäilemättä säteilee myös globaalisti. (M3)

Yhteisellä uurastuksella kirjoittajat tarkoittavat kirjoituksessaan haaveilemiansa kansallispuiston monitieteellisiä ja -taiteellisia tutkimuksia, joilla selvitettäisiin kalliomaalauskenttien temppelien uhrauskäytäntöjä. Matkailun kautta tulevat hyödyt nähdään kuitenkin toissijaisina ja vähemmän tärkeinä kuin löytäjän ilo, sillä löytäjän ilo mainitaan uurastuksen hyötyjen listan ensimmäisenä, ja matkailun kautta tulevat hyödyt on listattu *muun muassa*, ikään kuin muita, yhtä tärkeitä tekijöitä olisi muitakin. Löytämisen ilo merkinnee, että kirjoittajat näkevät tutkimuksilla olevan itseisarvo. Kirjoituksessa kuitenkin mainitaan jopa kansainvälisen matkailun hyödyt, jotka aineistossa jäävät useimmiten eksplisiittisesti mainitsematta.

Neljännessä kirjoituksessa (M4) vastataan kolmanteen (M3). Kirjoituksen näkökulma eroaa edellisestä kirjoituksesta. Kirjoittaja myöntää esimerkissä (18) kaivausten tekemisen itseisarvon, mutta ei ole samaa mieltä suorista hyödyistä matkailulle.

(18) *On arvokasta*, että tarinat kaivetaan esiin ja hyödynnetään matkailussa, mutta tarinat ja tutkimukset eivät ikävä kyllä yksinään saa aikaan matkailuvirtoja. (M4)

(19) Jotta saadaan lisää matkailutuloja, tarvitaan useita ”kovia palveluita”, kuten majoitukset, hyvät liikenneyhteydet ja ohjelmapalvelut, ja ennen kaikkea maailmalle asti kurkottavia, osaavia myyntimiehiä ja - naisia. Kansallispuiston status ei vielä kesää tee, ei Hossassa eikä missään muuallakaan. (M4)

Esimerkissä (19) listataan matkailutulojen kannalta välttämättömiä palveluita. Mainittuja palveluita kuvataan adjektiivimääritteellä *kova*, joka tulkintani mukaan toimii esimerkissä merkityksessä ’tasoltaan hyvä, vahva, luja, ”rautainen”’ (KS, s.v. *kova*). Lisäksi substantiivilauseke on kirjoitettu lainausmerkkien sisään, minkä avulla viestitään ilmaisun olevan epävirallinen muoto (Kielitoimiston ohjepankki). Tulkintani mukaan epävirallisen muodon ja lainausmerkkien avulla diskurssissa luodaan hieman kärjistävää tyyliä. Samanlaista tyyliä luo kirjoittajan käyttämä vahvasti kuvainnollinen ilmaus [*k*]ansallispuiston status ei vielä kesää tee. Esimerkissä (19) esiintyy myös sanastoa matkailuyrittäjyyteen liittyvää sanastoa (*majoitukset, liikenneyhteydet, ohjelmapalvelut, myyntimiehiä ja - naisia*). Myös kirjoituksesta M2 otetussa esimerkissä (20) esiintyy substantiivilauseke *vahva matkailuyrittäjätverkosto*, mikä aktivoi diskurssin myös kyseisessä kirjoituksessa.

(20) Alueella on jo *vahva matkailuyrittäjätverkosto*, joka odottaa myönteistä päätöstä. (M2)

Diskurssi aktualistuu myös viidennessä kirjoituksessa (M5), mutta jäsentelyn helpottamiseksi ja vastakkainasettelun havainnollistamiseksi käsittelem sen vasta seuraavassa alaluvussa 4.5.

4.5 Luontokohteen suojele -diskurssi

Luontokohteen suojele -diskurssissa korostuu kansallispuistojen tehtävä luonnon moninaisuuden turvaajina.

(21) Hossaan perustettavan kansallispuiston yhteyteen, Julman Ölkyn kanjonijärven ylle suunnitellaan kanjonin ylittävää siltaa juuri, kun alue on viimeinkin päätetty suojelella kansallispuistopäätöksellä. (M5)

(22) Kumpi nyt siis on kansallispuiston perimmäinen tarkoitus: suojele luontokohta vai saada se mahdollisimman monen kävijän käyttöön, mikä kuluttaa jyrkänteitä? (M5)

Diskurssi muodostuu eksplisiittisesti esimerkissä (21) kirjoittajan mainitessa alueen suojelemispäätöksen. Kirjoitus on ainoa, jossa esiintyy verbi *suojelella*, muissa diskurssissa kansallispuistopäätökseen viitataan lähinnä verbillä *perustaa*. Esimerkissä (22) mainitaan puiston kävijöiden haittavaikutus luonnolle: jyrkänteiden kuluminen.

Esimerkkilauseissa (20, 21) kirjoittajan käyttämä kieli on affektiivista. Affektiivisuutta ilmenee esimerkiksi virke *[k]umpi nyt siis on kansallispuiston perimmäinen tarkoitus*, jossa sävypartikkeli *nyt* esiintyy subjektin perässä ja luo virkkeestä huudahduslausemaisena (VISK § 1718). Kirjoittaja esittää disjunkttiivisen vaihtoehtokysymyksen, jossa hän asettaa mahdolliseksi vain jommankumman asiantilan: joko luontokohteen suojelun tai puiston saamisen mahdollisimman monen kävijän käyttöön. Jälkimmäinen asiantila kytkee diskurssin tulkintani mukaan lähinnä matkailutulot-diskurssiin, sillä sen viitekehityksessä elinkeinoelämän hyötyjen ja matkailuvirtojen taustalla ovat puistossa käyvät ihmiset, niin moni kuin mahdollista. Affektiivisuutta ilmaisee myös esimerkissä (22) esiintyvä verbi *kuluttaa*, joka on tulkintani mukaan negatiivisesti sävyttynyt.

Näkisin myös kirjoituksen otsikon *[k]ansallispuisto ei tarvitse pöhinää* olevan viittaus matkailutulot-diskurssiin. Kielitoimiston sanakirja määrittelee *pöhinän* puhkuvan ja puhisevan äänen lisäksi kuvainnollisena ilmauksena 'tohina, kohina, kuhina, säpinä tms.' (KS, s.v. *pöhinä*). Liitän tällaisen määritelmän (*kuhina, säpinä*) esimerkiksi suureen ihmisjoukkoon. Lisäksi tulkintani mukaan *pöhinä* on esiintynyt viime vuosina usein startup-yrityksiin liittyvässä kielenkäytössä, mikä sekin yhdistää termin voiton tavoitteluun ja tulojen tekemiseen. Matkailutulot- ja luontokohteen suojelu -diskurssit eivät näyttäyty toisilleen alisteisina vaan pikemmin vastakkaisina, mitä havainnollistan myöhemmin kuviossa 2.

Näkisin diskurssin nousevan esiin myös ensimmäisessä kirjoituksessa (M1), jossa kirjoittaja argumentoi kahden kansallispuiston puolesta.

(23) Sekä Porkkala että Hossa ovat *luontoarvoiltaan* ja kulttuurihistorialtaan kansallispuiston arvoisia. (M1)

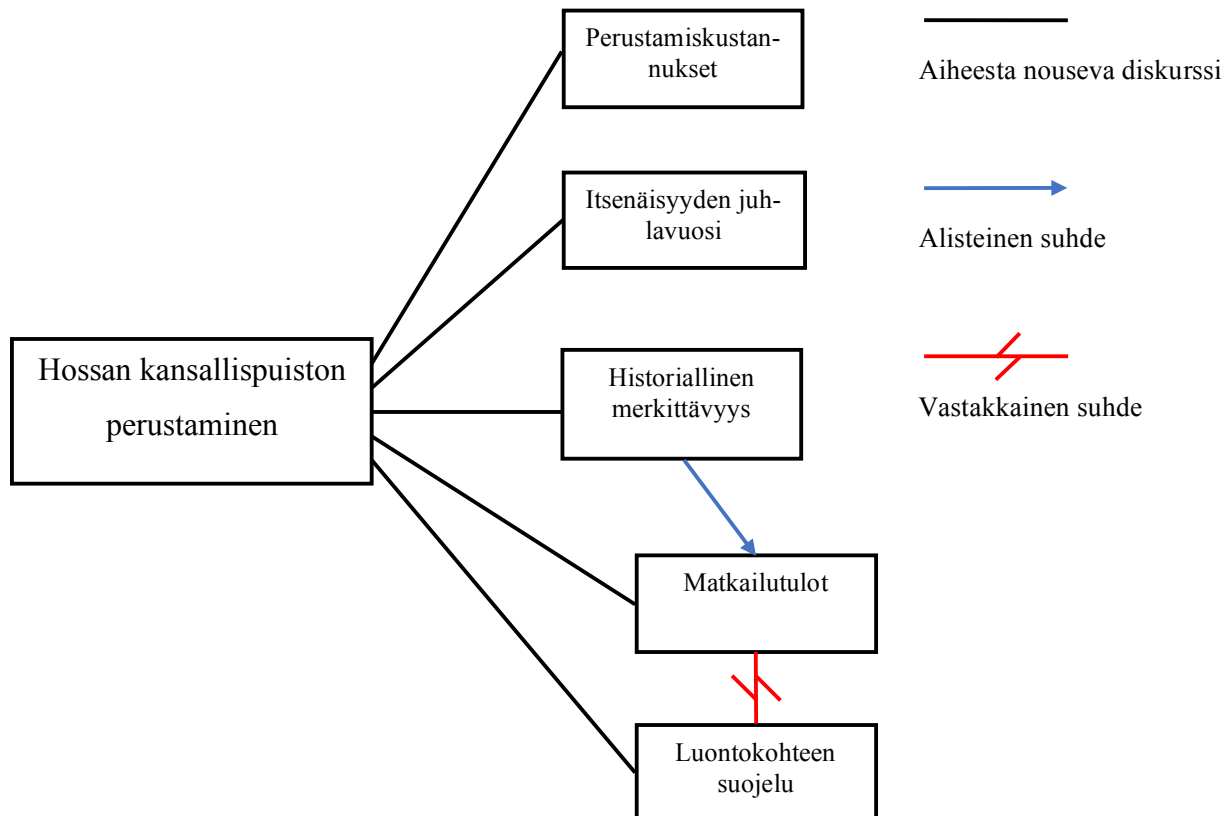
Esimerkissä (23) kirjoittaja mainitsee eksplisiittisesti Hossan kansallispuiston luontoarvon. Myöhemmin kirjoituksessa hän vielä kuvailee Hossan luontotyyppiä, mikä ilmenee seuraavasta esimerkistä (24).

(24) [--] ehdottaa perustettavaksi ainutlaatuinen mereinen Porkkala ja *erämainen Hossa*. (M1)

Laissa Hossan kansallispuistosta (2017/196) kirjoittajan mainitsevat luontoarvot ja erämaisyydet ovat ensisijaisesti perusteita nimenomaan alueen suojelemiseen ja hoitamiseen ja vasta sen jälkeen yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä varten. Näistä syistä kirjoittaja tuottaa vain lyhyillä maininnoilla diskurssia.

5. PÄÄTÄNTÖ

Tässä tutkielmassa olen analysoinut Hossan kansallispuiston perustamisen tiimoilta Helsingin Sanomien mielipidepalstalla käytyä keskustelua. Viidestä mielipidekirjoituksesta hahmottui yhteensä viisi erilaista diskurssia. Alla oleva kuvio (Kuvio 2) kuvaa löytämiäni diskurssien nimet sekä suhteet toisiinsa.

Kuvio 2. Hossan kansallispuiston perustamiseen liittyvät diskurssit ja niiden suhteet toisiinsa.

Perustamiskustannukset-diskurssissa korostetaan kansallispuiston perustamiseen liittyviä taloudellisia seikkoja. Itsenäisyyden juhluvuosi -diskurssissa kansallispuisto yhdistetään sen asemaan yhtenä itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden hankkeina. Historiallinen merkittävyys -diskurssissa korostetaan kansallispuiston esihistoriallisia ja historiallisia kohteita. Matkailutulot-diskurssissa kansallispuisto jäsentyy sen tuoman rahallisen hyödyn kautta. Luontokohteen suojeleminen -diskurssissa korostetaan kansallispuiston tehtävää luonnon moninaisuuden suojelemissa.

Löytämistäni diskursseista eniten esiintyi matkailutulot-diskurssi, joka esiintyi jokaisessa viidestä kirjoituksesta. Historiallinen merkittävyys -diskurssi sekä itsenäisyyden juhluvuosi -

diskurssit esiintyivät kolmessa kirjoituksessa, perustamiskustannukset- ja luontokohteen suo-
jelu -diskurssit esiintyivät kahdessa kirjoituksessa. Jokainen diskursseista muodostui omana it-
senäisenä jäsentämisen tapana, mutta diskurssit olivat yhteydessä ja suhteutuivat toisiinsa eri
tavoin.

Tutkimuskysymyksissäni hain vastausta siihen, mitkä diskurssit esiintyvät eniten ja mitkä
vähemmän. Aineistossa useimmin siis nousee esiin matkailutulot-diskurssi. Varsinaisesti hege-
monista asemaa diskurssi ei silti saa, sillä M3-kirjoituksessa diskurssi kyllä esiintyy, mutta se
nähdään toiselle diskurssille alisteisena. Mielenkiintoinen kysymys onkin, voiko diskurssin sil-
loin todella nähdä aktualisoituvan. Marginaalisimmiksi jäivät perustamiskustannukset- ja luon-
tokohteen suojele -diskurssit, jotka esiintyivät kahdessa kirjoituksessa viidestä.

Itsenäisyyden juhluvuosi -diskurssi esiintyi eniten omana itsenäisenä diskurssinaan, ja
useimmiten sen sisältävissä teksteissä esiintyi sen lisäksi paljon muitakin diskursseja. Lisäksi
diskurssista mielenkiintoisen tekee se, että oletan sen esiintyneen ainoastaan Hossan kansallis-
puiston perustamiseen liittyvissä keskusteluissa. Tämä johtuu puhtaasti siitä, että Hossa on ai-
noa itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi perustettu puisto. Sen sijaan toisiinsa suhteutuvista
diskursseista matkailutulot- ja luontokohteen suojele -diskurssit suhteutuivat yhdessä kirjoituk-
sessa toisilleen vastakkaisina, muissa matkailutulot-diskurssin sisältäneissä teksteissä ei luon-
tokohteen suojeleluun viitattu laisinkaan tai niillä ei ilmaistu olevan yhteyttä toisiinsa. Näiden
lisäksi yhdessä kirjoituksessa matkailutulot-diskurssi jäseneltiin alisteisena esihistoriallinen ja
historiallinen merkittävyys -diskurssille. Matkailutulot-diskurssi siis sai aineistossa monipuoli-
simpia viittaussuhteita muihin diskursseihin nähden.

Jossain määrin yllättävänä voisi pitää sitä, että luontokohteen suojele -diskurssi jäi ver-
rattain marginaaliseksi. Kansallispuistojen ensisijaisena tehtävänä on luonnon moninaisuuden
turvaaminen, mutta tämä ensisijainen tehtävä ei heijastunut niistä käytävässä keskustelussa. Li-
säksi olisin olettanut kansallispuistojenkin kytkeytyvän runsaasti esillä olleeseen keskusteluun
metsien hakkuista ja hiilinieluista. Aiemmin mainitsemassani Puhakan artikkelissa kirjoittaja
esittää, että ekologisten ja sosiokulttuuristen haittojen takia luonnonsuojelua ja matkailua on
mahdotonta sovittaa yhteen ilman ongelmia (Puhakka 2008: 218), tämän näkökulman olisin
olettanut löytäväni useammasta kuin yhdestä kirjoituksesta.

Jokisen ym. mukaan (Jokinen ym. 2004: 76–78) diskurssintutkimuksessa etsitään joko
mahdollisimman paljon erilaisia merkityssystemejä tai tutkimaan niiden välisiä valtasuhteita
ja hegemonisessa asemassa olevia diskursseja. Pyrin analyysivaiheessani samaan, ja aineistosta
löytyikin mielestäni kohtuullinen määrä erilaisia diskursseja, viisi kappaletta. Viiden kirjoituk-

sen aineistoni oli nähdäkseni kooltaan riittävä laadullista tutkimusta edustavan tutkielmani tekemiseen. Lisäksi koska kaikki diskurssit esiintyivät vähintään kahdessa kirjoituksessa, väittäisin että aineistolla päästiin saturaatiopisteeseen. Tietenkin toinen tutkija olisi voinut päätyä jäsentelemään tai rajaamaan erilaisia kirjoittamisen tapoja toisinkin, mutta olen pyrkinyt perusteamaan omat ratkaisuni.

Mikäli olisin halunnut keskittyä enemmän diskurssien hegemoniaan ja valtasuhteisiin, olisin voinut viedä tutkielmani lähtökohtia lähemmäksi kriittistä diskurssintutkimusta. Kansallispuistoista käytävän keskustelun voisi nähdä yhteiskunnallisena keskusteluna, jossa erilaiset diskurssit kilpailevat tullakseen kuulluiksi (Pietikäinen 2000: 199). Tällaisen aineiston ollessa kyseessä olisin voinut tutkimuksessani keskittyä yhteiskunnan rakenteisiin, jotka vaikuttavat kielenkäyttöön (mts. 200). Nyt hegemonisten diskurssien analysointi jäi pintapuolisemmaksi, pääpainon ollessa alusta lähtien pikemmin erilaisten diskurssien löytäminen ja kuvaaminen.

Fairclough mainitsee teoksessaan diskurssien sekoittumisesta (Fairclough 1992: 97). Diskurssien sekoittuminen ja yhteydet toisiinsa kävivät hyvin ilmi tutkimuksessani, mitä havainnollistin tutkimuksen yhteenvedon alussa. Parhaimmillaan jopa yhden ja saman virkkeen aikana aktuaalistettiin useita diskursseja.

Puhakan (2008) tutkimukseen verrattuna löytämistäni diskursseista luontokohteen suojele -diskurssi muistuttaa Puhakan kansallispuistot luonnonsuojelualueina -diskurssia, matkailutulot-diskurssi taas muistuttaa Puhakan kansallispuistot matkailualueina -diskurssia. Matkailutulot-diskurssin esiintyminen eniten viitannee samaan kuin Puhakan tulos siitä, että matkailukäytön asema on vahvistunut suomalaisissa kansallispuistoissa 2000-luvulla (Puhakka 2008: 224). Puhakan artikkeli on yli kymmenen vuoden takaa, mutta ilmeisesti kehitys on jatkunut artikkelin julkaisun jälkeen edelleen samaan suuntaan.

Majurin (2016) pro gradu -tutkielman tuloksiin omiani ei voi verrata aivan suoraan, sillä Majurin tutkimuksessa huomio oli selvästi luonnon matkailunäkökulman representaatioissa. Hahmottelemani historiallinen ja esihistoriallinen merkittävyys -diskurssi kuitenkin muistuttaa Majurin löytämää pyhä luonto -diskurssia. Majurin mukaan diskurssissa esiintyy paljo *iki*-kuisia adjektiiveja (Majuri 2016: 36), ja minunkin hahmottelemassani diskurssissa esiintyy sana *ikiaikainen*.

Alkuperäisenä tutkimusideanani olisi ollut tutkia Hossan kansallispuistosta käytävää keskustelua paikallislehden mielipidekirjoituksissa. Hyvin nopeasti minulle selvisi, ettei kansallispuiston perustamisesta ole juuri keskusteltu Kainuun alueen sanomalehdissä. Syyksi olen sittemmin epäillyt M2-kirjoituksessakin esiteltyä kunnan ja kuntalaisten vahvaa tukea kansallis-

puistoaloitteelle. Alkuperäisenä ajatuksenani oli myös, että tutkimalla mielipidekirjoituksia olisi löytänyt tavallisten yksityishenkilöiden ajatuksia kansallispuistoon liittyen. Tässä tutkielmassa kuitenkin viidestä kirjoituksesta kaksi oli yhteiskunnallisesti merkittävässä asemassa olevia henkilöitä (kansanedustaja, luonnonsuojelujärjestön pääsihteeri).

Osittain siksi, että aineistoni koottiin levikiltään Suomen suurimman sanomalehden mielipidepalstalta, myös keskusteluista nousevat diskurssit olivat varsin laajoja. Pienempilevikkinen sanomalehti olisi voinut mahdollistaa jollakin tavalla pienempien ja yksityisempien diskurssien nousemisen keskusteluissa. Jonkin verran tutkimustuloksiin on saattanut vaikuttaa myös se, että sanomalehden toimitus käsittelee ja editoi siinä ilmestyviä mielipidekirjoituksia.

Jatkotutkimusaiheeksi jäi esimerkiksi Hossan kansallispuiston kohdalla tutkia paikallisten ihmisten näkemyksiä kansallispuistosta. Tällaisiin näkökulmiin voisi päästä käsiksi tutkimalla esimerkiksi paikallisia kunnanvaltuuston keskusteluja, joissa kansallispuistosta on keskusteltu. Mikäli tutkielmaani vastaavaa mielipidekirjoitustutkimusta haluaisi jatkaa, olisi mahdollista tutkia muistakin Suomen viime vuosina perustetuista kansallispuistoista käytyä keskustelua, etenkin sellaisista joista käyty keskustelu on ollut kiivaampaa ja esimerkiksi paikallisten asukkaiden vastustus näkyvämpää. Tietenkään ristiriitatilanteiden tutkiminen ei ole minkäänlainen itseisarvo.

Pedagogisesta näkökulmasta tutkimustani voisi hyödyntää esimerkkinä diskurssianalyysitutkimuksesta. Tämänkaltaista tutkimusta voisi myös hyödyntää mielipidekirjoitusten opetuksessa, sillä tutkimuksessani olen hahmotellut ja kuvannut tapoja, joilla tekstissä ensinäkemältä luonnollisesti esiintyviä asioita ilmaistaan mielipidekirjoituksissa.

LÄHTEET

- Eduskunta 2017: *Eduskunta hyväksyi lopullisesti Hossan kansallispuiston*. <https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/Hossaan-kansallispuisto-02052017.aspx> 21.1.2019.
- Fairclough, Norman 1992: *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- Gee, James Paul 1999: *An Introduction to Discourse Analysis – Theory and Method*. New York: Routledge.
- Helsingin Sanomat 2017: *Helsingin Sanomien verkkopalvelun käyttöehdot*. <https://www.hs.fi/kayttoehdot/> 27.3.2019.
- Hiidenmaa, Pirjo 2000: Lingvistinen tekstintutkimus. – Teoksessa Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.) *Kieli, diskurssi & yhteisö* 2000. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 2004: *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.
- Kielitoimiston ohjepankki: Lainausmerkit tyyliä osoittamassa. <http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/ohje/136> 11.3.2019.
- Kinnari, Heikki 2013: Miten elinikäisestä oppimisesta puhutaan? – *Aikuiskasvatus* 33 (2) s. 107–117.
- Kopiosto 2019: *Yliopistot ja ammattikorkeakoulut*. <https://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten-kayttajille/julkaisujen-ja-teosten-kopiointi/yliopistot-ja-ammattikorkeakoulut/> 27.3.2019.
- KS = Kielitoimiston sanakirja. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 166. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone 2012. – <http://mot.kielikone.fi/mot/jyu/netmot.exe?mot-portal=80> 11.3.2019.
- Laki Hossan kansallispuistosta 2017/296*. Annettu Helsingissä 17.6.2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170296>
- Lillqvist, Ella 2010: *Työtön suomalaisessa diskurssissa: Korpusavusteinen tutkimus työttömiä koskevistä puhetavoista*. Pro gradu -tutkielma. Aalto-yliopiston kielten ja viestinnän laitos.
- Lindholm, Tuomo 2014: *Luonnon representaatiot kansallispuistoaloitteissa – Tutkimus kansallispuiston toisen luonnon diskursiivisesta rakentumisesta*. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopiston historia- ja maantieteiden laitos.
- Lohiniva, Satu 2018: *Ounasvaaran matkailuinvestointien perustelu julkisessa keskustelussa – mielipidekirjoitusten retorinen diskurssianalyysi*. <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/63555> 4.4.2019.

- Luukka, Minna-Riitta 2000: Näkökulma luo kohteen: Diskurssintutkimuksen taustaoletukset. – Teoksessa Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.) *Kieli, diskurssi & yhteisö* 2000. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Majuri, Ruut 2016: *Luonnon diskursiivinen rakentuminen luontomatkailusivustoilla*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos.
- MediaAuditFinland 2018: *LT ja JT Tarkastustilasto 2018*. <http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2019/05/LT-tilasto-2018.pdf> 10.5.2019.
- Metsähallitus, Luontopalvelut, Metsäntutkimuslaitos 2009: *Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset*. <https://julkaisut.metsa.fi/asets/pdf/lp/Muut/ptvaikutukset.pdf> 21.1.2019.
- Metsähallitus, Luontopalvelut 2016: *Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät vuonna 2016*. <http://www.metsa.fi/documents/10739/3335805/kayntimaarat2016.pdf/9594366b-c961-47fc-87d1-340e82fbf1715>.12.2018.
- Metsähallitus, Luontopalvelut 2017: *Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät vuonna 2017*. <http://www.metsa.fi/documents/10739/3335805/kayntimaarat2017.pdf/d4414a36-b10d-428c-aa90-c5b50f25e4e55>.12.2018.
- Metsähallitus, Luontopalvelut 2018: *Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja eräiden muiden suojelu- ja virkistysalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2018*. http://www.metsa.fi/documents/10739/1366250/ptvaikutukset_2018.pdf/2e7bb65d-e6d1-4420-9272-a844d2ac28ee 4.4.2019.
- Metsähallitus, 2018a: *Kansallispuistot ovat luontoaarteitamme*. <http://www.metsa.fi/suojelualueet/kansallispuistot> 21.1.2019.
- Metsähallitus, 2018b: *Suomen kansallispuistot pinta-alan, perustamisvuoden ja käyntimäärän mukaan*. <http://www.metsa.fi/kansallispuistotaulukot> 25.1.2019.
- Nieminen, Tommi 2010: *Lajien synty – Tekstilaji kielitieteen semioottisessa metateoriassa*. Väitöskirja. Jyväskylän yliopiston kielten laitos.
- Perttula, Minttu 2006: *Suomen kansallispuistojärjestelmän kehittyminen 1960–1990-luvuilla ja U.S. National Park Servicen vaikutukset puistojen hoitoon*. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A 155. Helsinki: Metsähallitus.
- Pietikäinen, Sari 2000. Kriittinen diskurssintutkimus. – Teoksessa Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.) *Kieli, diskurssi & yhteisö* 2000. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne 2009: *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.

Puhakka, Riikka 2008: Kansallispuistojen luonto: Luonnonsuojelun ja matkailun vuorovaikutusta määrittävät diskurssit ja niiden muutos. *Terra: Suomen maantieteellisen seuran aikakauskirja*. 120 (4). <http://elektra.helsinki.fi/se/t/0040-3741/120/4/kansalli.pdf>.

Suhola, Aino, Turunen, Seppo & Varis, Markku 2005: *Journalistisen kirjoittamisen perusteet*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

VISK = Hakulinen, Auli, Vilkuna, Maria, Korhonen, Riitta, Koivisto, Vesa, Heinonen, Tarja Riitta & Alho, Irja 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. – <http://scripta.kotus.fi/visk> 22.2.2019.

Väkeväinen, Tiina 2017: ”*Näpit irti traditiosta!*” – *Suvivirsi-keskustelun diskurssit*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston kielten ja kirjallisuuden laitos.

Ympäristövaliokunta 2017: *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Hossan kansallispuistosta*. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/YmVM_5+2017.pdf 29.1.2019.

LIITTEET. Tutkimuksen aineisto.

[M1] Suomeen kaksi uutta kansallispuistoa

Suomen juhluvuosi kaipaa juhlavaa kansallispuistopäätöstä.

Julkaistu: 10.1.2016 2:00

HALLITUSOHJELMAN mukaan Suomeen perustetaan uusi kansallispuisto vuonna 2017. Puiston perustamisella on tarkoitus juhlistaa maamme satavuotista itsenäisyyttä. Kaavailuissa vahvimmin ovat olleet esillä Uudellamaalla sijaitseva Porkkala ja Suomussalmella sijaitseva Hossa. Mikään ei kuitenkaan pakota valitsemaan näiden kahden vaihtoehdon väliltä.

Kahden uuden kansallispuiston puolesta on hyviä perusteluja. Sekä Porkkala että Hossa ovat luontoarvoiltaan ja kulttuurihistorialtaan kansallispuiston arvoisia. Molemmilla alueilla kansallispuistoaloitteet ovat myötätulessa, ja molemmat täydentäisivät merkittävästi kansallispuistoverkostoamme.

Porkkalassa kyse olisi tavallaan kansallispuiston palauttamisesta, sillä Stora Träskön alueella sijainnut maamme ensimmäisiin kuulunut kansallispuisto lakkautettiin vuonna 1956 Porkkalan vuokra-alueen palautuksen jälkeen.

Tammikuun 26. päivä Porkkalan palautuksesta tulee kuluneeksi 60 vuotta. Aika olisi siis otollinen päätökselle, joka palauttaisi Porkkalaan kansallispuiston, jossa olisivat edustettuina kaikki vyöhykkeet mantereen aarnimetsistä ja lintukosteikoista ulkomeren saaristoon ja ulkomeren matalikoille.

Valtio omistaa sekä Porkkalassa että Hossassa kansallispuistoihin ehdotetut maa-alueet. Erillistä rahoitusta maanhankintaan ei siis tarvita. Hossa on nykyisin valtion retkeilyalue, jossa on jo valmiina Metsähallituksen ylläpitämä luontokeskus ja kattava verkosto retkeilyreittejä autiotupineen, laavuineen ja muine palveluineen. Näin ollen Hossan kansallispuiston perustamiskustannukset olisivat hyvin vähäiset, ja kaksi kansallispuistoa voitaisiin perustaa lähes yhden hinnalla. Kansallispuistot piristäisivät molempien alueiden elinkeinoelämää.

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (kesk) tehnee esityksen uudesta kansallispuistosta lähiaikoina. Tiilikaisella olisi nyt mahdollisuus lyödä kaksi kärkeä yhdellä iskulla ja ehdottaa perustettavaksi ainutlaatuinen mereinen Porkkala ja erämainen Hossa. Suomen juhluvuosi kaipaa juhlavaa kansallispuistopäätöstä.

Liisa Rohweder
pääsihteeri, WWF Suomi

[M2] Hossa on vahvin vaihtoehto uudeksi kansallispuistoksi

Valtion taloudelliset edellytykset mahdollistavat vaalikaudella vain yhden kansallispuiston perustamisen.

Julkaistu: 12.1.2016 2:00

WWF SUOMEN pääsihteeri Liisa Rohweder esitti (HS Mielipide 10.1.), että Suomeen tulisi perustaa kaksi uutta kansallispuistoa vuonna 2017. Hallitusohjelman kirjaus on seuraava: ”Perustetaan kansallispuisto Suomen 100-vuotisjuhlavuonna 2017.”

Kirkkonummen Porkkala ja Suomussalmen Hossa ovat molemmat arvokkaita kohteita, jotka voisivat perustellusti olla kansallispuistoja. Rohwederin mukaan mikään ei pakota valitsemaan näiden kahden vaihtoehdon väliltä.

Käytännössä valtion taloudelliset edellytykset mahdollistavat vaalikaudella vain yhden kansallispuiston perustamisen. Myös nykyisestä kansallispuistoverkosta on pidettävä huolta.

Valtio omistaa Hossan kansallispuistoon ehdotetut maa-alueet. Siellä on myös valmiina kansallispuiston vaatima infrastruktuuri: luontokeskus, opastetut vaellusreitit, autiotuvat ja laavut. Perustamisvaiheen kustannukset olisivat Porkkalaa huomattavasti edullisemmat.

Kansallispuistolle on oltava vahva paikallinen tuki. Käsivarren suurtuntureiden alue täydentäisi nykyistä kansallispuistoverkostoamme parhaiten. Viime vaalikaudella asiaa selvitettiin, mutta Enontekiön kunnan, yrittäjien ja asukkaiden näkemykset eivät olleet rohkaisevia. Myös Kirkkonummella on ristivetoa.

Suomussalmella kunta ja kuntalaiset kannattavat vahvasti kansallispuiston perustamista Hossaan. Alueella on jo vahva matkailuyrittäjäverkosto, joka odottaa myönteistä päätöstä.

Yksi Suomen 100-vuotisjuhlavuoden kärkihanke on Helsingin keskustakirjasto. Valtion kirjastolle myöntämä rahoitusosuus on 30 miljoonaa euroa. Hanke on toteuttamisen arvoinen, ja siitä on jo tehty rakentamispäätös.

Itsenäisyyden juhlavuoden luonteen vuoksi olisi luontevaa, että kansallispuistoratkaisussa huomioidaan kärkihankkeiden maakunnallinen tasapaino.

Kansallispuistot nousivat keskusteluun eduskunnan talousarviokäsittelyssä 17. joulukuuta. Asiasta puhui 11 edustajaa. Hossaa kannattavia puheenvuoroja oli seitsemän, Porkkalaa kannatti yksi ja kolme puhujaa kannatti molempia.

Pauli Kiuru
kansanedustaja (kok)
ympäristövaliokunnan jäsen
Valkeakoski

[M3] Uudessa kansallispuistossa on ainekset suureen tarinaan

Kun kansallispuisto on vihitty, olisiko aika aloittaa vedenalaiset tutkimukset ja kuvaukset, jotta selviäisi tarkemmin, mitä näissä temppeleissä uhrattiin?

Julkaistu: 21.1.2016 2:00

KIITOS hallitukselle ja maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselle (kesk) päätöksestä perustaa Suomeen uusi kansallispuisto. Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi vihittävän puiston nimeksi ehdotamme Hossan ja Julman Ölkyn kansallispuistoa.

Kaksi erämaajärveä kuuluvat yhteen. Järvet yhdistävä puisto ei tunne rajoja. Se sijaitsee valtakunnanrajan tuntumassa niin, että osa on Pohjanmaan, osa Kainuun maakuntaa ja osa Kuusamon, osa Suomussalmen kuntaa.

Puisto on esihistoriallisesti ja historiallisesti merkittävä. Se sijaitsee Vienanmereltä Pohjanlahdelle ulottuneen ikaikaisen reitin, ”Vienan tien” varrella. Se on ollut nyky-Suomen alueelle koillisesta saapuneiden maahanmuuttajien muinainen pyyntipaikka ja temppele. Varhaiskansa puhui kieltä, jota emme tunne. He harjoittivat muun muassa peuran ja riistan pyyntiä ja kalastusta.

PUISTOSSA on kaksi kalliomaalauskenttää veden äärellä. Hossan värikalliota leimaa rikas, monikerroksinen mytologinen kuvitus. Julman Ölkyn harvemmat maalaukset ovat vesirajassa, ihmishahmoisten kallioiden välissä. Yhdessä ne ovat kaksi suurta kertomusta. Kun niitä on maalattu, ja kun riistaa on uhrattu, jäältä tai uudesta lienee laulettu ja joikattu. Ääni on kaikunut – ja kaikuu yhä – kanjoneissa ja kallioissa kilometrien päähän. Näissä pyhissä lauluissa lienee ollut samaanien runolaulun mitta ja poljento.

Hossan ja Julman Ölkyn kokonaisuus on samanistisin kalliokenttämme. Kummankin yläpuolella on useita uhripaikkoja. Siellä toteutuu kolmekerroksinen maailma.

Kun kansallispuisto on vihitty, olisiko aika aloittaa vedenalaiset tutkimukset ja kuvaukset, jotta selviäisi tarkemmin, mitä näissä temppeleissä uhrattiin? Kutsumme mukaan tutkimaan Hossan ja Julman Ölkyn puiston historiaa ja nykyisyyttä monitieteisesti ja -taiteellisesti sekä tallentamaan niitä monimedialaisesti.

Yhteisestä uurastuksesta koitukoon löytäjän iloa ja muun muassa matkailun kautta hyötyä, joka epäilemättä säteilee myös globaalisti.

HISTORIAN ja kulttuurin pohja on vahva ja siksi tuntemisen arvoinen. Runonlaulajia ei ollut vain Elias Lönnrotin aikana, vaan heitä olemme kohdanneet vielä 2010-luvulla: Martiset, Huoviset, Perttuset ja Marina Takalo. Presidentti K. J. Ståhlberg syntyi Suomussalmella. Ilman Raatteen tien tapahtumia kansallispuisto ei olisi Suomen puolella. Siellä on myös ukrainalaisten hautuunmaa, ja siellä vedettiin Ilmari Kiannon Punainen viiva.

Mitkä valtavat mahdollisuudet Suomen ja Venäjän rajat ylittävään kokemus- ja kulttuurimatkailuun! Kun nämä saadaan kuvallisesti tallennetuksi, on meilläkin suuri kertomus.

Juha Pentikäinen

uskontotieteen professori emeritus Helsingin yliopisto
pohjoisen etnografian professori, Lapin yliopisto

Pekka Huttu-Hiltunen
musiikin tohtori, tutkija, Kuhmo
Hannu Kahakorpi
ohjaaja, tuottaja, elokuva- ja televisiotuotannon professori, Lapin yliopisto

[M4] Hossan suuri tarina ei synny tarinoimalla

Tarvitaan useita ”kovia palveluita”.

Julkaistu: 27.1.2016 2:00

PROFESSORIT Juha Pentikäinen ja Hannu Kahakorpi sekä tohtori Pekka Huttu-Hiltunen tarinoivat hienoin sanakääntein tulevan Hossan kansallispuiston puolesta (HS Mielipide 21.1.).

On arvokasta, että tarinat kaivetaan esiin ja hyödynnetään matkailussa, mutta tarinat ja tutkimukset eivät ikävä kyllä yksinään saa aikaan matkailuvirtoja.

Jotta saadaan lisää matkailutuloja, tarvitaan useita ”kovia palveluita”, kuten majoitukset, hyvät liikenneyhteydet ja ohjelmapalvelut, ja ennen kaikkea maailmalle asti kurkottavia, osaavia myyntimiehiä ja -naisia. Kansallispuiston status ei vielä kesää tee, ei Hossassa eikä missään muuallakaan.

Toivottavasti kirjoittajien ehdottamia vedenalaisia tutkimuksia ja kuvauksia ei aloiteta verovaroin – ei ainakaan ennen kuin on varmistuttu siitä, että niitä pystytään matkailumarkkinoinnissa konkreettisesti hyödyntämään.

Uskoisin, että Lapin yliopiston ja Helsingin yliopiston professoreilla olisi valmista osaamista ja resursseja lähteä sankoin joukoin tallentamaan Hossan historiaa sanojensa mukaan monitieteisesti, -taiteellisesti ja -mediaisesti.

Nykyään tämä on hyvin yksinkertaista. Netistä saa kohtuurahalla laadukkaita kameroita ynnä muita monimediaisia tallennusvälineitä.

Näiden lisäksi tarvitaan ripaus intoa ja intohimoa sekä aimo annos kädet savessa -tekemisen meininkiä.

Kaj Järvinen
yrittäjä, filosofian maisteri, Janakkala

[M5] Kansallispuisto ei tarvitse pöhinää

Hossaan perustettavan kansallispuiston yhteyteen, Julman Ölkyn kanjonijärven ylle suunnitellaan kanjonin ylittävää siltaa juuri, kun alue on viimeinkin päätetty suojella kansallispuistopäätöksellä.

Julkaistu: 12.8.2016 2:00

HOSSAAN perustettavan kansallispuiston yhteyteen, Julman Ölkyn kanjonijärven ylle suunnitellaan kanjonin ylittävää siltaa juuri, kun alue on viimeinkin päätetty suojella kansallispuistopäätöksellä.

Kumpi nyt siis on kansallispuiston perimmäinen tarkoitus: suojella luontokohde vai saada se mahdollisimman monen kävijän käyttöön, mikä kuluttaa jyrkänteitä?

Kuten yhdysvaltalainen matkakirjailijavieraani huudahti veneretkeltä palatessaan: kuka ihme tarvitsee siltaa tällaisessa paikassa?

Irene Erkkilä
Savukoski